

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Doctorum sententiæ expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

aliunde, quam ex luce tenebras nouit: quæ ita contra nos, & pro aduersariis interpretatur S. Thom. 1. p. quæst. 14. a. 10. corp. sic autem est cognoscibile unumquodque, secundum quod est: unde, cum hoc sit esse mali, quod est privatio boni, per hoc ipsum quod Deus cognoscit bona, cognoscit etiam mala: sicut per lucem cognoscuntur tenebra. Unde dicit Dionys. 7. c. de diu. nom. quod Deus per semetipsum tenebrarum accipit visionem, non aliunde videns tenebras, quam à lumine. Ad 4. vero subdit: Malum non est per se cognoscibile: quia de ratione mali est, quod sit privatio boni: & sic nec definiri potest, nisi per bonum. Respondetur (quod ad præsens attinet) huiusmodi: aliud esse cognosci aliquid necessario in alio, seu per aliud tanquam per medium præcognitum; aliud cognosci per aliud tanquam per terminum. Primum obest quominus, quod ita in alio, seu per aliud necessario cognoscitur, cognoscatur in se; secus secundum: relatiua enim omnia, seu relationes in se, & per se cognoscuntur, & tamen necessario per suos terminos cognoscuntur: non tamen per illos præcognitos; sed simul cognitos, ut de relatiuis aiebat Aristoteles *esse simul cognitione*. Hoc modo solum docet Dionys. & S. Thom. cognosci priuationes, seu non entia per entia, quæ remouent, tanquam per terminos, ut postremis verbis expressit S. Thom. non autem per illa, tanquam per media, quod solum secunde nostræ conclusioni poterat aduersari. Reliqua quæ in textu Dionysij ad alias quæstiones spectantia continentur suis locis, vel exposta sunt, vel postea suis locis exponuntur.

7. Disputatur scorsim, & à S. Thom. & ab aliis an Deus cognoscat mala: atque in S. Thom. est titulus diuersus sit de scientia diuina non entium, & scientia diuina malorum: tamen sub extremo hoc titulo de negationibus, & carentiis rerum agit, de quibus nos in præsentia, ut legenti parebit, in priori enim titulo de cognitione Dei erga possibilia, quæ non existunt, solummodo agit, non autem de illius non existentia, siue remotione. Mala igitur triplicis generis sunt, vel physica, & metaphysica, quæ physicam, vel metaphysicam rerum bonitatem remouent, vocaturque malum naturæ, quia rebus, quibus natura constat, disconuenit, quibus etiam positua aliqua incommodant, ut aquæ calor: vel moralia, seu culpa, cuiusmodi solum sunt mala peccata; vel pænæ; & de tertio genere mali, hæc eadem omnino mala quæ primi generis sunt: addito solum quod in pænam delicti immittantur. Secundi generis mala sunt peccata, siue in priuatione omnia, siue in positio, quæ commissionis sunt, consistunt. Atque hæc posse etiam mala pænæ esse Recentiores Murciani censent: ego vero cum ex nullo sine amari posse à Deo peccata videam, pænamque omnem ab infligente illam amari debere, de eorum permissione solum malum pænæ posse esse iudico: non autem peccata ipsa, si proprie, & rigore scholastico loquamur. Hæc autem omnia malorum genera, eorumque indiuidua singula secundum se à Deo cognosci fide sanctum est. De malis physicis, seu naturæ ex illo Sap. 8. *Monstra sunt antequam fiant*: De moralibus ex Amos 3. *Cognoui scelera vestra*. De malis pænæ ex Amos 3. *Si est malum in ciuitate, quod non fecerit D. minus, atque adeo cognouerit*. Ratione autem, secundum se ea omnia, & in se à Deo cognosci probant omnia, quæ à quæst. 2. huc usque diximus. Cum enim ea omnia mala vel posituius entitati- bus, vel earum negationibus consent, atque positua omnia, eorumque negationes & carentias secundum se, & in se unumquodque cognosci à Deo ostenderimus: & mala triplicis illius generis secundum se, & in se cognosci à Deo, certissimum est. Deinde in ipsis generale illud argumentum sæpè efformatum euidenter instauratur: quia ea omnia, & singula secundum se, & in se veritatem, & cognoscibilitatem habent: quare omniscium Deum nequeunt latere.

QVÆSTIO V.

An impossibilia, & chimeras, siue negationes possibilitatis cognoscat Deus? ubi de cognitione diuina entium rationis.

DIXIMVS disputationis præfatione, negationes, seu carentias cum vniuersis diuini entitatis rerum, quæ esse possunt, ac proinde contingentes, & in carentiis eorum, quæ esse non possunt, ac proinde necessarias. De primis q. proxima diximus; de secundis in hac scorsim dicemus: est enim indiscriminatum ac simul, quasi de vna, eademque difficultate vulgo disputetur, tamen est in vtraque questione valde diuersa difficultas, ita ut primo admisso, negari possit magno fundamento secundum, ut ex dicendis patebit.

CERTAMEN I.

Doctorem sententia expenduntur.

1. **T**OTIDEM ferè sunt in questione præsentia, quot in proxima sententia iure: quia eadem vtraque, atque vtriusque difficultas æstimatur. Enricus, Canar. 1. p. qu. 28. a. 2. d. 3. dub. 1. Molina ibidem d. 3. conclus. 4. docere dicuntur, impossibilia, & chimeras, seu necessarias negationes cognosci à Deo, quatenus quadam rationis entitate induuntur, non autem secundum se sumptas: quemadmodum de negationibus omnibus, etiam rerum creaturarum, quæ nunquam erunt, docuisse idem referuntur, ac insuper Valentia, & Fonseca, de quibus supra. Sed certe sicut de Valentia, & Fonseca diximus, nil tale Molina docet loco citato, neque verbum ea de re; sed solum de distinctione formalis metaphysica ex parte obiecti vniuersi attributi ab alio, tam respectu intellectus creati, quam diuini. Canariensis vero sententiam ex loco citato refert ibidem, quæ tota circa idem punctum est, nihilque de præsentia agit: licet vterque Deum entia rationis, quæ creatus intellectus in distinguendis attributis confingit, cognosci à Deo asserat: ex qua doctrina, & ea etiam, quæ dum negationes chimerarum cogitamus compingimus, à Deo cognosci consequens est. Sed de hoc nulla hic est quæstio: sed an negationes possibilitatis chimerarum secundum seipsas, & ut vere, ac non fictione nostra sunt (si certe suo negatiuo modo sunt) Deus intueatur. Idcirco in hac sententia refutanda hostem, quem imperamus, non habemus, cum nullus exploratus eius patronus adsit. Cæterum, si ut dixi, sub tegumento illo rationis vera negatio chimæ lateat, satis copians ex dictis est, eam secundum se, atque in se videri à Deo.

2. Secunda sententia sit: Non posse à Deo videri vlla ratione, quia positium aliquid impossibile, & chimæra vere non est; sed negatiuum: quare neque verum, & cognoscibile, atque adeo solum cognosci à Deo negatiue quatenus chimæram, quam à possibilitate remouet, non cognoscit, ut proxima quærit de negationibus rerum positibilium certam. 1. in prima sententia referebamus, cuius fundamenta omnia discimus certam. 2. & 3. eius impugnationibus, & solutionibus fundamentorum referendis idcirco abstinemus, cum facile omnia ea à quolibet transferri huc possint. Tertia sententia esse potest, quam in simili de negationibus positibilium non existentium certam. 1. citato secundo loco retulimus, scilicet: cognosci negationes impossibilium, de quibus hic agitur, à Deo solum quatenus cognoscit se possibilia, quæ remouent, non videre. Hæc etiam sententia ad rem præsentem eis rationibus confutanda est, etique solutio

solutionibus à fundamentis eruenda, quibus similem ibi confutamus atque radicis conuulsimus, nihilque præterea hic erit agendum.

3. Quarta sententia sit, quam ex recitata, tanquam Soriti, certam. 1. citato num. 6. primus excogitauit magister meus magister Didacus Daza manuscripto de scientia, tanto subtilis, solidique ingenij sui acumine, ut me, non solum tanti Doctoris, & Magistri autoritate, & obseruantia, sed rationis etiam pondere traxerit, trigintaque & quinque totos annos tenuerit. Negabar ergo suppositum quæstionis nempe impossibilem, seu chimerarum negationes dari: ac proinde neque à Deo secundum se cognosci, cum secundum se vere non sit; sed solum eorum fundamenta, scilicet homo, & equus v.g. quorum recte adæquate positum quid sunt, quin negationem aliquid rei ipsa inuoluant, ut vel homo non sit equus, vel equus non sit homo: ac proinde Deus, qui res, ut sunt, intuetur, cognoscendo hominem, & equum, cognoscit, vtrum non esse alium, quin negationem ad huc, siue negationem ad id necessario cognoscit; licet, quia à nobis negatio concipitur, eam etiam, quam nos concipimus, & fingimus, percipiat: in ordine tamen ad nostram cognitionem. Quod autem vera negatio chimæ, seu impossibilis non sit, sed conficta probat satis acute: quia impossibile neque est actus, neque potentia: ergo nequit esse vera illius negatio, seu remotio. Pater: quia, quod seipso remouit ab omni vero statu rerum est, nequit verè per aliud remoueri: ergo illius solidari potest facta per rationem nostram negatio, atque remotio.

4. Dices, remoueri possibilitatem identitatis, quæ prædicatur chimæ, homini scilicet, & equo potest aduenire. Contra primo: quia, cum possibilitas à se possibili re ipsa non differat, v. controu. metaph. demonstrauimus, idem est rem esse impossibilem, atque ipsam possibilitatem re ipsa esse impossibilem. Secundo, vel hæc possibilitas potest re ipsa aduenire identitati hominis & equi in vero priori aliquo, vel secus. Si postremum: ergo in omni priori reali, & vero impossibile hoc (& idem est de categoris) de se est impossibile: ac proinde negatio, seu remotio illius possibilitatis reuera, ac non fide nusquam esse potest. Vbi enim habuit omnino, & pro omni vero signo reali impossibile est, omnino etiam, & pro omni signo reali eius negatio, & remotio est impossibilis. Si autem admittas primum: nempe in aliquo vero, & reali priori posse impossibile accipere possibilitatem, vere pro illo priori, & signo, poterit eiusmodi potentia ad actum pro posteriori aliquo signo vero, & reali re ipsa reduci: ac proinde identitas hominis, & equi, cuiusvisque alterius chimæ: ac proinde chimæ omnes erant possibiles quod repugnat: cum impossibili æque possibilitas, atque existentia omnis repugnet: igitur ipsi omnino, & pro omni signo impossibilitas remota à possibilitate ipsa sunt: ac proinde implicat dari impossibilem veram, & realem remotionem, seu negationem: quare eorum negatio vera non est, & quæ à Deo secundum se cognoscatur; sed, ut nostris mentibus negatio modo explicatur.

5. Recentiores Complutenses respondent: negationem possibilitatis impossibilem non supponere possibilitatem aliquam eorum, quam remoueat, sicut negatio existentie rei possibili supponit rei possibilitatem. Dicit enim ita illam remouere, ut res esse possit: conuenire autem in eo vtramque docet: quod, sicut si negatio existentie non esset, Petrus v.g. existeret: ita si negatio possibilitatis chimæ, v.g. hominis equi, non esset, homo equus esset possibilis. Doctrina quidem horum Recentiorum vera est, sed, quæ, ni magis explicetur, argumentis factis non satisfaciet: etenim, si eiusmodi chimæ homo, & equus, eorumque identitas positum quid, adhuc potentia sit, quomodo eius negatio vera esse potest, quæ remouit positum, quod remoueat, natura, & essentia potest esse, ut per se notum est: Altius ergo pensanda res est, ut difficultas propolita plene expeditur.

CERTAMEN II.

Deus cognoscit secundum se, & in se negationes possibilitatis, seu necessarias negationes impossibilem.

1. Conclusio prima præfixi tituli est: Deum cognoscere negationes necessarias impossibilem, & chimerarum, v.g. hominem non esse equum secundum se sumptas: nec solum quatenus cognoscit hominem, & equum, sed quatenus cognoscit negationem identitatis necessariam inter hominem & equum. Suffragantur omnes præter meum citatum præceptorem: nec Soarez dissentit, solum enim negat, ut eiusmodi negationes à Deo cognoscantur, opus esse, ut eas Deus tanquam quid positum, siue sub tegumento entis rationis cognoscatur, ut vidimus, qu. proxima certam. 1. quin perfectissimam earum cognitionem in ipsas secundum se sumptas tendere contra primam sententiam à nobis recitaram hic cert. 1. num. 1. expressis verbis recitatis docet. Ratioque est manifesta: quia verum est ex parte obiecti, hominem non esse equum siue non esse eorum identitatem, non solum actualiter, sed neque possibiliter: ergo vera est negatio possibilitatis identitatis hominis & equi, adeoque necessaria, ut non possit positua possibilitate auferri. Insuper est diuersa à possibilitate, seu entitate positua hominis, & equi: quia negatio nequit positua alicui identificari: ergo ab omnis Deo ea negatio secundum se, nec solum, quatenus homo, & equus ab illo cognoscuntur, intelligitur.

2. Dico secundo: eiusmodi negationes possibilitatis chimerarum non solum secundum se, sed in se à Deo cognoscuntur: esto modo, cognoscantur etiam in alio: est æque ac prima communis conclusio. Probatur: quia quidquid in se habet veritatem, & cognoscibilitatem potest obiectiue determinare (licet nequeat determinare effectiue) suam potentiam ad sui cognitionem: quin egeat determinatione alio, ut cognoscatur: id quod apertius est in Deo, cuius intellectum, seu potius cognitionem nullam extrinsecum obiectum aliter determinat ad cognitionem sui, quam extrinsecæ suæ veritatis positione in aliquo statu ex his, in quibus cognosci potest: quia ex se Deus ad omnia obiecta extrinsecæ cognoscenda determinatus est, imo est determinata omnium extrinsecorum cognitio exercere, & representatio actualis de se, ut sepius diximus. Hæc verò de negationibus chimerarum, tam secundum statum possibilitatis, quam existentie ita intelligenda sunt: quemadmodum de Deo docebamur, d. 3. qu. 3. certam. 1. num. 4. ubi ostendimus, nusquam esse, cognoscitue à se secundum statum possibilitatis præfixæ, quæ nullatenus in Deo est diuersa ab statu existentie actu, & exercere à se, siue necessariæ suæ existentie: ubi etiam quidquid hic in oppositum obici posset, satis diluimus, Quod suo modo de negatione à se, & necessaria chimæ actum, & exercere tali est etiam verum.

3. Opposita Magistri nostri argumenta solum euincunt impossibilia, & chimæ per distinctas ab ipsis negationes veras, neque ab existentia, neque à possibilitate remoueri, cum seipsis ab utroque sit tu remotæ sit; non autem seipsis, atque indistinctis à suo, quali quali, esse ab utroque non remoueri; se quippe; & e conceptu suo impossibilia sunt, atque à possibilitate remota (ut ille in suis argumentis supponit) non secus atque possibilia seipsis possibilia intrinsecæ possibilitate sunt, quin superaddito repugnantie exclusiuo opus habeant: sic igitur repugnantia, & impossibilitas intrinsecæ chimæ omnium superaddito aliquo opus non habet, ut possibilitatem, seu non repugnantiam excludat. Si ergo seipsis homo equus, seu idem cum equo, reliquæque chimæ in se, ac secundum se remotæ à possibilitate, & citius ab existentia rerum sunt, negatiuum quid, seu pure negationes veræ sunt, atque obiecta vera, nec ficta, nisi casu, quo, ut entia cognoscuntur: ac proinde constat, verum esse quæstionis huius

De 3 suppositum